

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/47/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6819202232
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6819202232.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Dušana Ďuriana a JUDr. Ľubomíra Šablu ako členov senátu, vo veci starostlivosti o maloleté deti I. K., nar. XX.XX.XXXX, S. K., nar. XX.XX.XXXX a X. K., nar. XX.XX.XXXX, deti rodičov matky F. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V., XXX XX V., bývajúcej v P. republike, U. XXX, H., P. G. a otca S. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XX, XXX XX V., zastúpeného Mgr. Martinom Jankovičom, advokátom so sídlom Železničná 257/19, 050 01 Revúca a vo veci starostlivosti o maloletú Y. A., nar. XX.XX.XXXX, dieťa matky F. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V., XXX XX V., bývajúcej v P. republike, U. XXX, H., P. G. a neurčeného otca, všetky deti zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, v konaní o návrhu S. K. na zverenie všetkých maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti a uloženie povinnosti platiť výživné matke, o odvolaní kolízneho opatrovníka a S. K. proti rozsudku Okresného súdu Revúca č. k. 8P/55/2019-187 zo 4. septembra 2020, takto,

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v II. výroku mení tak, že matka detí F. A. je povinná platiť: na výživu maloletej I. K., nar. XX.XX.XXXX výživné vo výške 50,- € mesačne počnúc dňom 03.12.2019, splatné vždy do 10. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám otca maloletého dieťaťa,

na výživu maloletého S. K., nar. XX.XX.XXXX výživné vo výške 45,- € mesačne počnúc dňom 03.12.2019, splatné vždy do 10. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám otca maloletého dieťaťa,

na výživu maloletej X. K., nar. XX.XX.XXXX výživné vo výške 35,- € mesačne počnúc dňom 03.12.2019, splatné vždy do 10. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám otca maloletého dieťaťa.

II. Zročné výživné na maloletú I. K., nar. XX.XX.XXXX za obdobie od 03.12.2019 do 31.12.2020 vo výške 646,69 € povoľuje súd matke splácať spolu s bežným výživným odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku v mesačných splátkach po 20,- €. Omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

III. Zročné výživné na maloletého S. K., nar. XX.XX.XXXX za obdobie od 03.12.2019 do 31.12.2020 vo výške 582,05 € povoľuje súd matke splácať spolu s bežným výživným odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku v mesačných splátkach po 20,- €. Omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

IV. Zročné výživné na maloletú X. K., nar. XX.XX.XXXX za obdobie od 03.12.2019 do 31.12.2020 vo výške 452,77 € povoľuje súd matke splácať spolu s bežným výživným odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku v mesačných splátkach po 20,- €. Omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia.

V. Týmto dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Revúca č. k. 7P/13/2014-43 z 9. apríla 2015.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie na návrh otca maloletej I., S. a X. zveril tieto tri deti do osobnej starostlivosti otca a určil, že otec bude maloleté deti v bežných veciach v súvislosti s osobnou starostlivosťou o deti zastupovať a spravovať ich majetok a matke malolekých detí uložil povinnosť platiť na všetky tri maloleté deti zákonom určené minimálne výživné v rozsahu 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona od 03.12.2019 vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám otca detí. Svojím rozhodnutím zmenil rozsudok Okresného súdu Revúca č. k. 7P/13/2014-43 z 9. apríla 2015, ktorým Okresný súd Revúca rozhodol o zverení malolekých detí K. I., S. a X. do osobnej starostlivosti matky a určil vyživovaciu povinnosť otca vo vzťahu k týmto trom deťom. Zročné (dlžné) výživné na tri maloleté deti za obdobie od 03.12.2019 do 31.08.2020 vyjadril jednou sumou vo výške 781,11 €, ktorú je matka povinná do 30 dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť (bez určenia platobného miesta). Konanie v časti o zverenie maloletej Y. A., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti S. K. zastavil pre späťvzatie návrhu v tejto časti po zistení, že otcovstvo S. K. k maloletej Y. A. do rozhodnutia prejednávanej veci určené nebolo a na Okresnom súde Revúca prebieha osobitné konanie o určenie otcovstva k maloletej Y. A..

1.1 Dôvodom podania návrhu na zverenie malolekých detí do starostlivosti otca S. K. bolo, že matka dňa 30.11.2019 bez upozornenia neprišla z nákupu v V. domov, deti ponechala bez dozoru napriek tomu, že otec pracoval mimo trvalého bydliska v K.. Matka nedala o sebe vedieť nikomu, kde sa zdržiava. Nepodarilo sa to zistiť rodine ani prostredníctvom polície, kým sa po niekoľkých dňoch matka dcére I. cez sociálne siete neozvala. Od začiatku decembra 2019 zabezpečuje otec starostlivosť o maloleté deti osobne, vrátane maloletej Y. za pomoci svojej rodiny.

1.2 Súd prvej inštancie zistil, že matka F. A. a otec S. K. sú rodičmi šiestich malolekých detí I., S., X., X. K., nar. XX.XX.XXXX, Y. K., nar. XX.XX.XXXX a matka F. A. okrem spoločných detí má dcéru Y. A., nar. XX.XX.XXXX a syna Y. A., nar. XX.XX.XXXX. O výkone rodičovských práv a povinností vo vzťahu k malolekému X. K. bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 5P/21/2013-25 z 22.11.2013 tak, že bol zverený do osobnej starostlivosti otca S. K. a matke bola uložená vyživovacia povinnosť v minimálnej zákonnej výške. Okresný súd Revúca konal už aj o malolekých deťoch I., S. a X. v konaní sp. zn. 7P/13/2014, kedy boli rozsudkom z 9. apríla 2015 zverené do osobnej starostlivosti matky a otec bol zaviazaný platiť na každé z malolekých detí výživné v minimálnej zákonnej výške. Starostlivosť o malolekého Y. K. zabezpečujú brat otca malolekých detí s manželkou na základe rozhodnutia Okresného súdu Revúca sp. zn. 3P/46/2014 z 15. januára 2015 o zverení malolekého Y. do spoločnej náhradnej osobnej starostlivosti manželov S. K. a I. K.. Matka nezabezpečuje starostlivosť ani o malolekého Y. A., nar. XX.XX.XXXX, ktorý bol rozsudkom Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 1P/15/2007-39 zo 6. marca 2007 zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky D. V. a matke bola určená vyživovacia povinnosť v minimálnej zákonom stanovenej výške.

1.3 Starostlivosť o deti hodnotil kolízny opatrovník v rámci opakovaných návštev v domácnosti otca ako dobrú, bytové podmienky ako vyhovujúce a v rámci pohovoru s malolekými deťmi zistil, že im matka chýba, napriek tomu by nechceli s ňou odcestovať mimo bydliska a chcú zostať bývať s otcom. Výsluch malolekých detí uskutočnil aj súd prvej inštancie na pojednávaní, kde zistil, že deti sú u otca spokojné a na tejto situácii nechcú nič meniť.

1.4 K osobným a majetkovým pomerom účastníkov súd prvej inštancie uviedol, že otec bol živnostníkom, do konca novembra 2019 pracoval v K., kde prácu ukončil z dôvodu starostlivosti o maloleté deti. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie bol otec evidovaný ako uchádzač o zamestnanie a jeho príjem pozostával z dávky v hmotnej núdzi vo výške 122,80 € a prídavkov na deti vo výške 124,75 €. Matka v P. býva spoločne so svojím priateľom, zamestnaná nie je, do evidencie uchádzačov o zamestnanie v P. republike zaradená nie je, sociálne dávky nepoberá. Do 1. marca 2020 bola matka evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie v N. republike a poberala prídavky na deti vo výške 99,80 € a dávku v hmotnej núdzi vo výške 77,10 €. Maloleté deti I., S., X., ako aj ich brat X. sú žiakmi Základnej školy v Z., maloleť Y. ešte školopovinná nie je.

1.5 Návrh otca posúdil súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 36 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej aj „zákon o rodine“) § 62 a § 65 zákona o rodine, § 75 ods. 1 zákona o rodine a rozhodnutie o zverení malolekých detí do osobnej starostlivosti otca odôvodnil tým, že otec osobnú starostlivosť o deti vykonáva dobre a matka záujem o výkon osobnej starostlivosti o deti ani nemá, čo oznámila súdu v priebehu súdneho konania. Vyživovaciu povinnosť matky určil len na 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa podľa osobitného predpisu (zákona č. 601/2003

Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 372/2004 Z. z.) s odôvodnením, že aj keď matke nič nebráni, aby sa zamestnala a získala tak aspoň minimálny príjem, pri vyživovacej povinnosti k šiestim maloletým deťom v sume určenej podľa § 62 ods. 3 zákona o rodine, čo predstavuje 176,52 € a nutnosti zabezpečiť aj svoje základné potreby by nebola schopná platiť výživné vo vyššej sume. S odkazom na § 75 ods. 1 zákona o rodine súd prvej inštancie uviedol, že nie je možné považovať za vzdanie sa vyššieho príjmu alebo zamestnania s vyšším príjmom len tú skutočnosť, že je matka nezamestnaná. Počiatok vyživovacej povinnosti určil prvoinštančný súd na deň 03.12.2019, kedy bol podaný návrh na úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na Okresný súd Revúca. V priebehu konania bolo zistené, že matka od tohto dátumu na výživné maloletých detí nezaplatila nič, preto súd vyčíslil (bez konkretizácie ako k tejto sume dospel) zročné výživné za obdobie od 03.12.2019 do 31.08.2020 na 781,11 €. Povinnosť matke zaplatiť zročné výživné do 30 dní od právoplatnosti rozsudku uložil s odôvodnením, že sama dlhodobým neplatením výživného zapríčinila existenciu tohto dlhu. Opomenul však uviesť, komu a kam má matka výživné zaplatiť.

1.6 Podľa bodu 23 odôvodnenia styk matky s deťmi nebol upravený, keď tak žiaden z rodičov nežiadal a neboli známe podmienky, za akých by bola matka schopná a ochotná styk s maloletými deťmi uskutočňovať.

2. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podal otec a kolízny opatrovník maloletých detí.

3. Odvolanie otca smerovalo len proti výrokom II. a IV. vo veci určenia vyživovacej povinnosti matky voči maloletým deťom a jej povinnosti uhradiť zročné výživné. Za odvolacie dôvody otec označil ustanovenie § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“) a § 62 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „C. m. p.“).

3.1 Otec dôvodil, že súd prvej inštancie pre rozhodnutie o vyživovacej povinnosti matky nemal dostatočne zistené jej osobné a majetkové pomery, čo vyplýva z bodu 12 odôvodnenia rozsudku, že vychádzal len z vyhlásenia samotnej matky maloletých detí, ktoré učinila pred dožiadaným súdom v P. republike 08.06.2020, teda tri mesiace pred rozhodnutím vo veci samej, kedy už táto informácia nemusela byť aktuálna a jej pravdivosť preverená nebola. Matka v žiadosti o odročenie pojednávania nariadeného na deň 7. augusta 2020 uviedla, že sa ho nemôže zúčastniť z dôvodu, že zmenila zamestnávateľa a na pojednávanie sa nemôže dostať. Súd prvej inštancie podľa názoru otca pochybil, ak riadnym spôsobom nepreveril, či matka maloletých detí minimálne počas obdobia jedného roka pred rozhodnutím vo veci nikde nepracovala. Z vyjadrenia matky pred dožiadaným súdom, že by rada pracovala ako robotníčka mal prvoinštančný súd iniciatívne preveriť, či sa matka o takúto prácu uchádzala, aké sú ponuky práce na túto pozíciu v rámci okresu/kraja v P. republike, kde matka t. č. býva, na základe čoho by mohol vychádzať z tzv. potenciality príjmov. Otec nesúhlasí s rozhodnutím súdu o určení povinnosti matky platiť výživné na maloleté deti len vo výške určenej zákonom v minimálnom rozsahu s poukazom na to, že kým sa matka starala o maloleté deti a otec pracoval, otec jej posielal príspevky na chod domácnosti a zabezpečenie starostlivosti o maloleté deti a od odchodu zo spoločnej domácnosti sa matka žiadnym spôsobom ani len nesnažila prichiniť o to, aby si našla prácu a mohla poslať deťom peniaze na výživu. Výdavky na deti pozostávajú zo stravného v školskej jedálni, školného a družiny, výdavkov na školské potreby, cestovné lístky na dopravu do a zo školy, na stravu, ošatenie a hygienické potreby v domácnosti. Za návštevu školského zariadenia maloletou X. otec takisto uhradza určené poplatky. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v otázke výšky vyživovacej povinnosti matky voči maloletým deťom považuje otec za nepreskúmateľné, vychádzajúce z nesprávneho hodnotenia skutkových zistení na základe vykonaných dôkazov a nesprávneho právneho posúdenia veci. V rozpore s § 62 C. m. p. súd prvej inštancie nezistil skutočný stav veci. Otec navrhuje, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a vrátil tomuto na ďalšie konanie a rozhodnutie. Pre prípad, že by odvolací súd nepovažoval zrušenie rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátenie veci na ďalšie prejednanie za nevyhnutné, navrhuje otec zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II. a IV. tak, že matke bude uložená povinnosť prispievať na výživu každého maloletého dieťaťa a zvlášť po 50,- € a z týchto súm bude vyčíslené aj zročné výživné za obdobie od 03.12.2019.

3.2 Otca v konaní zastupuje Centrom právnej pomoci ustanovený advokát, z tohto dôvodu navrhuje otec, aby voči matke bola jemu priznaná plná náhrada trov konania s prihliadnutím aj na postoj matky, ktorá od 03.12.2019 na výživu maloletých detí ničím neprispela.

4. Kolízny opatrovník rovnako napádal odvolaním len výroky o vyživovacej povinnosti matky voči maloletým deťom považujúce výživné v sume 30 % životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu za nepostačujúce. V súčasnej dobe je pre

otca maloletých detí problematické sa zamestnať práve z dôvodu starostlivosti o maloleté deti. Príjem otca pozostáva iba z dávky v hmotnej núdzi vo výške 200,60 € a prídavkov na maloleté deti vo výške 124,75 €. Výdavky otca predstavujú platbu na nájomné 100,- € mesačne, platby za vodu 25,- € mesačne, prepravné autobusom za maloleté deti do školy a späť (za štyri deti 100,- €), maloleté deti X. a X. navštevujú školskú družinu, za ktorú platí otec 25,- € mesačne a 25,- € mesačne uhrádza aj za škôlku maloletej Y. a za každé školopovinné dieťa uhrádzal po 2,- € na čipy slúžiace na nabíjanie desiaty v školskom zariadení. Výdavky na školské potreby od začiatku roka boli vyčíslené sumou 100,- €. Otec kupoval deťom do školy ošatenie, obuv, hygienické potreby, ich cenu vyčíslil nevedel. Na preukázanie výdavkov predložil otec aj šek na zaplatenie obedov v školskej jedálni, jeden vo výške 14,81 €. V priebehu tohto súdneho konania odpojili otca od elektriny z dôvodu, že nebol schopný uhradiť poplatky spojené s užívaním elektriny. Za opätovné zapojenie elektriny bude musieť zaplatiť 600,- €, ktoré ešte naštrené nemá. I keď otcovi finančne pri starostlivosti o deti vypomáhajú jeho rodičia, peňažné prostriedky na zabezpečenie všetkých potrieb maloletých detí nemá.

4.1 Matka maloletých detí je nezamestnaná, nie je evidovaná na úrade práce, nemá žiadny príjem, žije s priateľom, ktorý ju živí. Od novembra 2019 neprispela na výživu maloletých detí žiadnou sumou napriek tomu, že tvrdila, že si prácu našla. V čase evidencie na ÚPSVaR Revúca matka neuvádzala žiadne zdravotné obmedzenie, ktoré by jej bránilo v uplatnení sa na trhu práce. Ak matka mala záujem pracovať ako robotníčka, mohla si svojou prácou si zabezpečiť príjem mesačne okolo 28 000,- Kč (ako montážny pracovník v automobilovom priemysle alebo montážny pracovník pre firmu A.G., ktorá je vhodná pre mužov aj ženy so základným vzdelaním podľa internetovej stránky www.profesia.cz). Kolízny opatrovník žiadal o uplatnenie princípu potenciality príjmov, kde súd neprihliada len na skutočné príjmy, ktoré výživou povinná osoba dosahuje, ale sa vychádza z jej potencionálnych príjmov, ktoré by mohla mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti a stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti a dopyt na trhu práce.

4.2 Výživné určené súdom prvej inštancie len na 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu na každé z maloletých detí nie je v ich najlepšom záujme a keďže je nepostačujúce na zabezpečenie ich potrieb a matka si vyživovaciu povinnosť voči maloletému Y. určenú rozhodnutím súdu neplní a otázne je, či si plní vyživovaciu povinnosť voči maloletému Y. A., žiada kolízny opatrovník maloletých detí určiť výživné vyššou sumou (ktorú kolízny opatrovník neuvádza - poznámka odvolacieho súdu), aby nezaujem o život a výchovu maloletých detí a nedostatok starostlivosti matka vykompenzovala aspoň poskytovaním materiálneho zabezpečenia maloletým deťom.

5. V lehote na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie doručila matka na Okresný súd Revúca písomné podanie označené ako žiadosť, v ktorom píše, že žiada o úpravu styku s maloletými deťmi a zároveň o splátkový kalendár ohľadom „alimentov“. Tvrdila, že otec detí jej neumožňuje styk s deťmi a o zákaze styku s deťmi vie od dcéry I.. Chcela by sa s deťmi stretávať aspoň 3x v mesiaci, lebo ich má rada a nemieni sa ich vzdať. Pokiaľ ide o výživné, zháňa si prácu a je schopná prispievať na každé dieťa mesačne po 28,- € + „vždy niečo navyše“. Bude sa snažiť každý mesiac prispieť niečo na výše a splatiť svoj dlh otcovi deťom.

6. Súd prvej inštancie uznesením č. k. 8P/55/2019-220 z 15. októbra 2020 vyzval matku detí, aby svoje podanie doručené Okresnému súdu Revúca dňa 01.10.2020 doplnila v lehote 10 dní odo dňa doručenia tohto uznesenia v zmysle poučenia uvedeného v odvolaní. Na výzvu súdu, ktorú matka prevzala 20. októbra 2020 nezareagovala.

7. Na podanie matky doručené Okresnému súdu Revúca dňa 01.10.2020 odvolací súd neprihliadol z dôvodu, že výzve na odstránenie väd podania, z ktorého nebolo zrejmé, čoho sa ním matka domáha, matka nereagovala. Súd prvej inštancie poučil matku podľa § 128 C. s. p., že ak svoje podanie nedoplní v lehote určenej súdom alebo neopraví tak, aby bolo zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, súd na také podanie neprihliada. Podanie matky podľa jeho obsahu nevyhodnotil súd ako podanie vo veci samej, keď nešlo o žalobu, vzájomnú žalobu, zmenu žaloby, späťvzatie žaloby, odpor, odvolanie, dovolanie ani návrh na nariadenie neodkladného alebo zabezpečovacieho opatrenia v zmysle § 123 ods. 2 C. s. p.

8. Krajský súd funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní otca a kolízneho opatrovníka podľa § 34 C. s. p. zohľadniac, že podľa § 65 C. m. p. nie je viazaný rozsahom odvolania a podľa § 66 C. m. p. ani odvolacími dôvodmi, preskúmal postup súdu prvej inštancie a odvolaním otca a kolízneho opatrovníka napadnutý rozsudok a dospel k názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 388

C. s. p. v časti o vyživovacej povinnosti matky voči maloletým deťom a povinnosti matky uhradiť dlh na zročnom výživnom podľa § 388 C. s. p. zmeniť z dôvodu, že nie sú podmienky na potvrdenie ani zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie.

9. Rodina K. nie je Okresnému súdu Revúca neznáma. O úprave rodičovských práv a povinností k maloletým deťom pochádzajúcim zo vzťahu matky F. A. a S. K. už súd prvej inštancie rozhodoval a mal k dispozícii aj spis o zverení maloletého Y. A. do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky a určeni vyživovacej povinnosti matke.

9.1 Súd prvej inštancie v bode 7 odôvodnenia uviedol, že F. A. a S. K. majú spolu šesť detí I., S., X., X., Y. a Y. vychádzajúc z tvrdenia otca, že je biologickým otcom maloletej Y., i keď právne za otca určený nebol. U matky je Registrom obyvateľov Slovenskej republiky vykázaná aj siedme dieťa Y. A.. Správne je zistenie súdu prvej inštancie, že matka nezabezpečuje z vlastného rozhodnutia osobnú starostlivosť o žiadne zo svojich maloletých detí napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Revúca č. k. 7P/13/2014, právoplatným 9. apríla 2015 jej boli maloleté deti I., S. a X. zverené do osobnej starostlivosti.

10. Otec S. K. sa v tomto konaní domáhal opätovnej úpravy práv a povinností k maloletým deťom I., S. a X. pre zmenu pomerov spočívajúcu v tom, že matka maloleté deti opustila dňa 30. novembra 2019, bez slova odišla na neznáme miesto a odvtedy o deti nejaví záujem, nepomáha pri starostlivosti o ne, výchove, s deťmi sa nestretáva, kontaktuje sa len s dcérou I. cez sociálne siete a neprispieva na ich výživu žiadnym spôsobom. Kvôli starostlivosti o maloleté deti musel otec detí zanechať prácu, zaevidovať sa na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako uchádzač o zamestnanie a žije s deťmi len zo sociálnych dávok. Finančne sám starostlivosť o deti nezvláda a to ani za pomoci svojich rodičov. V tomto prípade mal súd prvej inštancie podľa § 78 ods. 1 zákona o rodine posúdiť, či od posledného rozhodnutia o výkone rodičovských práv a povinností k maloletým deťom I., S. a X. nastala taká podstatná zmena pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu súdneho rozhodnutia. Súd prvej inštancie vychádzajúc z odôvodnenia rozsudku neporovnával pomery v čase rozhodnutia Okresného súdu Revúca vo veci sp. zn. 7P/13/2014 a v čase svojho rozhodnutia, o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti otca rozhodol podľa § 36 ods. 1 zákona o rodine. Toto zistenie odvolacieho súdu nemá vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia v prvom výroku, ktorým maloleté deti I., S. a X. zveril súd prvej inštancie do osobnej starostlivosti otca, keďže podstatná a výrazná zmena pomerov skutočne v konaní zistená bola. Dôvodom podania návrhu na zverenie maloletých detí I., S. a X. do osobnej starostlivosti matky podľa jej návrhu vo veci sp. zn. 7P/13/2014 bolo, že v tom čase otec s matkou nežili v spoločnej domácnosti asi jeden rok, kedy každý z rodičov maloletých detí býval u svojich predkov. V čase rozhodovania súdu vo veci sp. zn. 7P/13/2014 boli obaja rodičia nezamestnaní, vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie, otec bol poberateľom rodičovského príspevku a prídavku na dieťa maloletého X., ktorý mu bol rozsudkom Okresného súdu Revúca sp. zn. 5P/21/2013 zverený do osobnej starostlivosti a matka poberala dávky v hmotnej núdzi a prídavky na tri maloleté deti I., S. a X..

11. Nedôvodná je námietka otca v odvolaní, že súd prvej inštancie nezistil skutočný stav veci a pri posúdení majetkových pomerov matky sa uspokojil iba s jej vyhlásením o tom, že nikde nepracuje a nemá žiaden príjem, žíví ju priateľ.

11.1 Po zapísaní návrhu otca na zverenie maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti do nápadu senátu zákonnej sudkyne začal súd šetrenie na zistenie majetkových pomerov rodičov maloletých detí prostredníctvom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, kataster nehnuteľností, evidencie motorových vozidiel a zdravotnú poisťovňu, u ktorej chcel súd zistiť, kto za rodičov platí odvody na zdravotné poistenie, od matky pýtal preukázanie jej príjmov za rok 2019 a výdavkov za rovnaké obdobie, požiadal obec V. o podanie správy k osobám rodičov maloletých detí, vykonal lustráciu príjmov rodičov v Sociálnej poisťovni a to aj opakovane krátko pred rozhodnutím o veci samej a po zistení, že sa matka nachádza v P. republike požiadal Obvodný súd pre K. X v P. republike o poskytnutie právnej pomoci na zistenie adresy bydliska matky, odkiaľ bola súdu prvej inštancie doručená odpoveď, že o matke F. A. nie sú v P. republike vedené žiadne záznamy v centrálnej evidencii osôb. Skutočné bydlisko matky oznámil súdu prvej inštancie kolízny opatrovník dňa 6. februára 2020. Súd prvej inštancie požiadal Okresný súd P. H., P. republika o výsluch matky a šetrenie jej majetkových pomerov. Okresný súd v P. H. 25.06.2020 doručil súdu prvej inštancie odpoveď, podľa ktorej matka nie je evidovaná v P. republike na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie (správa úradu práce ČR) a nie je žiadateľkou o dávky štátnej sociálnej podpory ani o dávky pomoci v hmotnej núdzi v P. republike a toto zistenie doložil dožiadaný súd aj odpoveďou Okresnej správy sociálneho zabezpečenia v P. H. z 05.06.2020 o tom, že matka F. A. nie je v tej dobe nikde evidovaná ako zamestnanec, zamestnávateľ, ani ako osoba samostatne zárobkovo

činná, nepoberá žiadne nemocenské dávky a nie je požívateľkou akéhokoľvek dôchodku vyplácaného v P. republike.

12. Vybavenie dožiadania o výsluchu a zistení majetkových pomerov matky trvalo jeden mesiac. Zo skutočností oznámených českým súdom potvrdenými úradnou správou mohol podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie vychádzať pri rozhodovaní o vyživovacej povinnosti otca s odstupom dvoch (letných) mesiacov, keď zo správania sa matky počas konania bolo evidentné, že nemá záujem zamestnať sa a prispievať na výživu maloletých detí, naopak, ponechala maloleté deti bez akejkoľvek starostlivosti a nezdráhala sa až do 1. marca 2020 poberať v N. republike, napriek tomu, že žije v P. republike, dávky určené štátom na zabezpečenie osobnej starostlivosti o maloleté deti. Matka vo svojich písomných podaniach, v ktorých nesúhlasila so zverením maloletých detí do osobnej starostlivosti otca iba zavádzala, že sa mieni zamestnať, aby sa mohla o maloleté deti postarať, ale v poslednom liste z 21.08.2020 priznala, že nemá vytvorené podmienky (ani záujem) na výchovu maloletých detí a nemá žiadny príjem, z čoho by ich výživu zabezpečila. S takýmto odôvodnením súhlasila so zverením maloletých detí do osobnej starostlivosti otca.

13. I keď odvolací súd nie je v konaniach, ktoré je možné začať aj bez návrhu viazaný rozsahom odvolania, nerozhodoval opätovne o otázke zverenia maloletých detí do starostlivosti niektorého z rodičov z dôvodu, že s týmto výrokom rozhodnutia vyjadрили účastníci konania spokojnosť a odvolací súd sám nesprávnosť tohto výroku rozhodnutia (ktorý bol podkladom pre určenie vyživovacej povinnosti matky) nezistil.

14. So zmenou výchovného prostredia rozsudkom súdu prvej inštancie bolo potrebné rozhodnúť aj o zmene výživou povinnej osoby vo vzťahu k maloletým deťom. Osobnú starostlivosť o maloleté deti dobrovoľne prevzal na seba otec, ktorý na tento účel má podľa zistenia súdu prvej inštancie k dispozícii len prídavky na deti vo výške 124,75 € a dávky v hmotnej núdzi 122,80 €, ktoré sa podľa údajov v odvolaní kolízneho opatrovníka zvýšili na 200,60 €. Zo súčtu týchto súm 325,35 € skutočne nie je možné zabezpečiť starostlivosť o päť maloletých detí (I., S., X., X. a Y. A., ktorú súd prvej inštancie uznesením o nariadení neodkladného opatrenia zveril do osobnej starostlivosti S. K. napriek tomu, že nie je v rodnom liste tohto dieťaťa uvedený ako jej otec), z ktorých štyri sú školopovinné a dochádzajú do školy do inej obce autobusom.

15. Rozsah vyživovacej povinnosti rodiča upravuje zákon o rodine v § 62 ako zákonnú povinnosť trvajúcu do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť s tým, že obaja rodičia sú povinní prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov tak, aby sa dieťa podieľalo na životnej úrovni rodičov s určením minimálnej sumy, ktorú je každý rodič povinný platiť na výživu maloletého dieťaťa bez ohľadu na svoje schopnosti a možnosti. Táto suma určená v § 62 ods. 3 zákona o rodine ako 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona zodpovedá v súčasnosti v sume 29,42 €. Súd prvej inštancie určil takéto výživné na každé dieťa zvlášť odôvodňujúc to tým, že matka má okrem maloletých detí o právach a povinnostiach rodičov, voči ktorým súd v tomto konaní rozhodoval, ďalšie maloleté deti (šesť z dôvodu, že vyživovacia povinnosť k maloletej Y. ešte určená nebola) a mal za to, že matka by vyššie výživné zrejme platiť ani nedokázala. Tento záver súdu prvej inštancie nie je podložený žiadnym skutkovým zistením.

16. I keď matka uvádzala, že nie je nikde zamestnaná, nemá žiadny príjem, v priebehu konania deklarovala svoju ochotu a schopnosť platiť na maloleté deti výživné po 28,- € poznajúc zrejme zákonnú úpravu vyživovacej povinnosti rodičov, podľa ktorej každý z rodičov musí aspoň toto minimálne výživné na svoje deti platiť.

17. Odvolatelia sa dožadujú posúdenia schopnosti matky plniť si vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom v súlade s § 75 ods. 1 zákona o rodine s tvrdením, že na strane matky neexistujú žiadne obmedzenia, ktoré by jej bránili zamestnať sa a dosahovať príjem, aby si mohla rodičovské povinnosti voči maloletým deťom plniť.

18. Podľa § 75 ods. 1 zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu

výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

19. K prednosti princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe pred skutočnými (faktickými) príjmami povinného, ktorý dosahuje v čase vyhlásenia rozhodnutia, sa vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 3Cdo/236/2018 z 20. februára 2019 a potrebu vychádzať pri určení vyživovacej povinnosti z potenciality príjmov potvrdil Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/185/2018 z 26. novembra 2019 a vo všeobecnosti ho akceptujú aj sudy nižšej inštancie. Povinnosť zohľadniť pri určení vyživovacej povinnosti schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného vyplýva priamo z ustanovenia § 75 ods. 1 zákona o rodine.

20. Matka netvrdila, že výživné na maloleté deti I., S. a X. nemôže plniť z dôvodu, že si plní vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k iným maloletým deťom. Za svoje výdavky matka pri výsluchu pred Mestským úradom P. H. v rámci dožiadania vybavujúceho Okresným súdom P. H. ako jediné výdavky označila telefónny paušál za 1 000,- Kč, čo sa rovná približne sume 38,- € (pri konverznom kurze 1,- € za 26,239 Kč), čo je suma vyššia než súdom prvej inštancie určené výživné na jedno maloleté dieťa.

21. Odvolací súd súhlasí s kolíznym opatrovníkom a otcom maloletých detí, že bolo potrebné prihliadnúť na možnosti a schopnosti matky zarobiť si vlastnou prácou taký príjem, ktorý by jej umožňoval plniť si vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom v takom rozsahu, aby spoločne s výživným zo strany otca a dávkami zo strany štátu boli zabezpečené aspoň základné potreby maloletých detí. Ak podľa ponúk práce vhodnej pre ženu s nižším vzdelaním je možné v P. republike, kde matka žije, zarobiť aj 28 000,- Kč = 1 067,- € pri kurze 26,239 Kč za 1,- €, mal súd prvej inštancie podľa § 62 ods. 2 v spojení s § 75 ods. 1 zákona o rodine určiť výživné na maloleté deti vychádzajúc nie zo skutočne zistených pomerov matky, ale z takých majetkových a zárobkových pomerov, ktoré by mohla matka pri využití ponuky práce v P. republiky alebo N. republiky dosiahnuť.

22. Všetky tri maloleté deti I., S. aj X. navštevujú základnú školu v Z., kde len doprava na jeden mesiac stojí 100,- €. Z potvrdenia Základnej školy s materskou školou v Z. priloženej k odvolaniu otca vyplýva, že rodič za deti musí platiť zápisné vo výške 5,- €, 4,- € do triedneho fondu, za „čakaciu družinu“, do ktorej je maloletá X. zapísaná 4,- € na mesiac, rodič musí kupovať pracovné zošity (cena pracovného zošita do druhého ročníka len za maloletú X. je 6,- €, pracovný zošit z anglického jazyka stojí 6,50 €, pracovný zošit do tretieho ročníka 7,50 €) a otec platí aj za obedy maloletých detí v škole. Okrem týchto výdavkov musí otec zabezpečiť maloletým deťom stravu doma, ošatenie, obuv a má výdavky na bývanie v prenajatom dome. Odhadom činia tieto výdavky podľa tvrdenia otca 300,- € mesačne na päť detí, ktoré má v starostlivosti (X., I., S., X., Y.). Odvolací súd s ohľadom na vek maloletých detí považuje primerané potrebám maloletých detí a schopnostiam a možnostiam matky vychádzajúc z potenciality jej príjmov výživné na maloletú I. vo výške 50,- € mesačne, na maloletého S. 45,- € mesačne a na maloletú X. 35,- € mesačne. Za základ pre zmenu rozhodnutia o výške výživného na maloleté deti vzal odvolací súd zistenie, že otec poberá iba dávky v hmotnej núdzi vo výške 200,60 € a sú mu vyplácané prídavky na maloleté deti vo výške 124,75 € a na strane matky z príjmu, ktorý by mohla matka, ak by mala záujem pracovať v mieste bydliska v okrese P. G. dosiahnuť. Napríklad u spoločnosti A. ČR, v.o.s. s miestom výkonu práce v P. G., kde za odmenu 115,- Kč na hodinu by zamestnali pracovníka zo základným vzdelaním na druh práce nočné doplňovanie drogerie v hypermarkete (ponuka práce zverejnená na profesia.cz 10. decembra 2020) by pri odpracovaní 8 hodín za jeden deň a priemernom počte pracovných dní v mesiaci 21 mohla matka dosiahnuť príjem 19 320,- Kč, v prepočte na eurá 736,- €. V tej istej spoločnosti by mohla matka pracovať aj ako brigádnik na oddelení nápojov, prípadne si vybrať z množstva ponúk práce v P. republike na pozícii operátor výroby uverejnených na internete s dobrým príjmom, ubytovaním zdarma a možnosťou stravovania (napríklad na www.profesia.sk/praca/dp-work/0210070 je ponúkaná práca pri obsluhu výrobnéj linky s požadovaným základným vzdelaním na plný úväzok v meste Y., P. republika v blízkosti bydliska matky so zárobkom 136,- Kč na 1 hodinu netto, čo pri odpracovaní 8 hodín denne a 21 pracovných dní a mesiaci by činilo príjem 22 848,- Kč, prepočtom 870,- € mesačne. Za potencionálny príjem matky odvolací súd ustálil najnižšiu možnú matkou dosiahnuteľnú mzdu 736,- €.

23. V prípade potreby vyčíslieť zročné výživné za určité obdobie je nevyhnutné vyčíslieť dlžné výživné na každé dieťa zvlášť s ohľadom na vecnú legitimitáciu každého dieťaťa, pre ktoré takého súdne rozhodnutie je samostatným exekučným titulom (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.

IV. ÚS 369/2009 z 21. októbra 2009). Pre vykonateľnosť rozhodnutia súdu je potrebné presne určiť osobu oprávnenú, osobu povinnú a lehotu na plnenie.

24. Zhodne so súdom prvej inštancie určil odvolací súd počiatok vyživovacej povinnosti matky dňom 03.12.2019 podľa návrhu otca z dôvodu, že k tomuto dňu došlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá odôvodňovala zmenu osoby, do starostlivosti ktorej boli deti zverené a na to naviazanej vyživovacej povinnosti rodiča, ktorému nie sú deti zverené do osobnej starostlivosti.

25. Pri vyživovacej povinnosti určenej na maloletú I. vo výške 50,- € mesačne vznikla matke za obdobie od 3. decembra 2019 do rozhodnutia odvolacieho súdu povinnosť zaplatiť výživné vo výške 646,69 €, ktoré boli vyčíslené takto: december má 31 dní, vyživovacia povinnosť bola určená len na 29 dní v mesiaci december 2019, z určenej sumy výživného 50,- € na 1 deň pripadá 1,61 €, 29 dní x 1,61 € = 46,69 €. Za obdobie od januára 2020 do 31. 12.2020 vznikla matke povinnosť zaplatiť na maloletú I. výživné vo výške 12 x 50,- € = 600,- €, spolu za obdobie od 03.12.2019 do 31.12.2020 je to 6,69 € + 600,- € = 646,69 €.

26. Rovnakým spôsobom bolo vyčíslené zročné výživné na maloletého S.. Alikvotná časť výživného určeného mesačne na 45,- € za mesiac december 2019 je 42,05 € (45,- € : 31 dní = 1,45 € x 29 dní = 42,05 €). Za 12 mesiacov roku 2020 bola matka povinná zaplatiť výživné v sume 540,- € spolu za obdobie od 03.12.2019 do 31.12.2020 je dlžná suma 582,05 €.

27. Na výživnom v prospech maloletej X. dlží matka za obdobie od 03.12.2019 do 31.12.2020 sumu 452,77 €. Alikvotná časť výživného určeného sumou 35,- € mesačne na mesiac december 2019 je 32,77 € (35 : 31 = 1,13 x 29 = 32,77). Za 12 mesiacov roku 2020 jej vznikla povinnosť zaplatiť výživné v sume 420,- €, súčtom za celé obdobie 452,77 €.

28. Zročné výživné na tri maloleté deti dosiahlo tak sumu 1 681,51 €, ktorá je vysoká na to, aby ju matka doteraz nezamestnaná mohla uhradiť v krátkej lehote. Z tohto dôvodu odvolací súd povolil matke splácať zročné výživné u každého dieťaťa spolu s bežným výživným odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku v mesačných splátkach po 20,- € na každé dieťa zvlášť s tým, že pri úhrade bežného výživného spolu s dlžným zaplatí takto matka za jeden mesiac spolu sumu 190,- € na maloleté deti I., S. a X., čím pri zárobkových možnostiach v mieste jej bydliska jej zostane priestor aj na plnenie si vyživovacej povinnosti voči ostatným svojim maloletým deťom.

29. Podľa § 57 C. m. p. o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

29.1 Otec detí žiadal v odvolaní uložiť matke povinnosť zaplatiť mu náhradu trov celého konania s poukazom na jej správanie sa počas konania a skutočnosť, že otca v konaní zastupuje advokát na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci o priznaní právnej pomoci otcovi.

30. Civilný mimosporový poriadok v § 52 ustanovuje, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Osobitné ustanovenie zákona, ktoré by umožňovalo priznať účastníkovi náhradu trov konania vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti súčasťou Civilného mimosporového poriadku nie je.

30.1 Rozhodnutím Centra právnej pomoci, kancelária V. N. z 25.02.2020 na č. I. 99 spisu bol Centrom právnej pomoci ako príslušným správnym orgánom priznaný otcovi maloletých detí nárok na poskytnutie právnej pomoci v právnej veci o návrhu otca na zverenie maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti a určenie výživného a na zastupovanie otca v konaní bol určený advokát Mgr. Martin Jankovič, so sídlom Železničná 257/19, 050 01 Revúca. Nárok na poskytnutie právnej pomoci bol otcovi priznaný bez jeho finančnej účasti, z toho vyplýva, že otcovi maloletých detí nevznikli trovy tým, že ho zastupoval v konaní advokát a nepreukazuje ani vznik iných trov konania. Len tá skutočnosť, že otca detí v konaní zastupoval Centrom právnej pomoci ustanovený advokát, neodôvodňuje aplikáciu ustanovenia § 55 Civilného mimosporového poriadku (súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé) a matku nie je možné sankcionovať povinnosťou nahradiť trovy konania za to, že si neplní vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom. Matka v priebehu konania na úkony súdu reagovala a svojím správaním ako účastník konania nevyvolala vznik osobitných trov otcovi alebo jeho právnomu zástupcovi. Odvolací súd nezistil žiadne okolnosti, vzhľadom na ktoré by bolo spravodlivé uložiť matke povinnosť nahradiť trovy tohto konania, keď otcovi ani žiadne trovy konania

nevznikli a odmena advokáta za zastupovanie otca v tomto konaní je riešená zákonom č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na návrh otca rozhodol o trovách konania podľa § 57 C. m. p. tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

31. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v § 421 odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C. s. p. (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor"), ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 78 ods. 1 C.m.p.). Dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty (§ 78 ods. 2 C.m.p.).

Generálny prokurátor podá dovolanie iba na základe podnetu účastníka alebo osoby dotknutej právoplatným rozhodnutím súdu. Generálny prokurátor nie je viazaný rozsahom podnetu v prípadoch, v ktorých ani dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania (§ 80 ods. 1 C.m.p.). Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj bez podnetu vo veciach, v ktorých môže prokurátor do konania vstúpiť, a to aj vtedy, ak prokurátor do konania nevstúpil (§ 80 ods. 2 C.m.p.).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 C.m.p.), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 C.m.p.), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 C.m.p.) alebo odňať maloletému tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnenne premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 C.m.p.) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 C.m.p.).